

Helsingin kaupunki
Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta

Tämä on Helsingin kaupungin
vammaisneuvoston hyväksymän
asiakirjan sähköinen versio.

Viite: HEL 2024-015559 T 10 06 00

Asia: Lausuntopyyntö Laakavuoren korttelitaloon osoitteeseen Jänkäpolku 1 sijoittuvien korvaavien peruskoulu-, päiväkotij- ja työväenopistotilojen tarveselvityksestä ja päiväkotij Varhelan lakkauttamisesta

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa kasvatus- ja koulutuslautakunnalle merkittävästä yhdistelmähankkeesta koulutus- ja vapaa-ajantilojen rakentamisessa. Uudishankkeen myötä päiväkotij-ikäisten lasten ja peruskoulun oppijoiden määrä kasvaa merkittävästi ollen 700 oppijaa ja 160 päiväkotijtilasta.

Vammaisneuvosto painottaa, että hankkeen suuruudesta huolimatta koulu- ja päiväkotijtilojen tulisi olla sellaiset, että mahdollistavat turvallisen, esteettömän ja saavutettavan tilan kaikille lapsille ja oppijoille erityistarpeet huomioiden.

Tilaratkaisut esteettömiksi

Vammaisneuvosto pitää hyvänä, että uudisrakennukseen toteutetaan ”turvalliset, terveelliset ja riittävät tilat”, jotka luovat hyvät edellytykset koulun ja päiväkodin toiminnalle ja vastaavat Mellunkylän alueen palvelutarpeisiin.

Päätösesityksessä todetaan, että ”tilat suunnitellaan esteettömiksi ja kaikille oppijoille sopiviksi, lapsen kasvua ja kehitystä tukevaksi oppimisen ympäristöksi”.

Vammaisneuvosto korostaa, että **jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon erilaiset toiminnalliset esteet niin fyysiset, psyykkiset kuin sosiaalisetkin sekä tilojen että niiden käytön suunnittelussa.**

Tilojen esteettömyyttä tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon kaikki koulun ja päiväkodin tilat. Oppimistilojen lisäksi tulee kaikkien käytössä olevien tilojen olla esteettömiä (sisäänkäynnit, eteiset, ovet, kulkuväylät, hissit, ruokailutilat, liikuntapaikkojen pukeutumis- ja peseytymistilat, WC-tilat jne.). Myös valaistus ja kalustus sekä muut materiaalit tulee ottaa huomioon esteettömyystarkastelussa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhteiskäytössä olevien tilojen esteettömyyteen (esimerkiksi ruokasali, kädentaitojen tilat ja liikuntasali).

Päätösesityksen perusteluissa todetaan, että ”Piha-alueet varustetaan leikkivälinein edistämään liikunnallisuutta ja opetussuunnitelmien tavoitteita ja niiden suunnittelussa ja varustelussa otetaan huomioon turvallisuus, valvottavuus, yhteisöllisyys, liikunnallisuus ja pihan monipuolinen käyttö oppimis- ja leikkimistilana.”

Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että **perusteluissa mainittaisiin myös esteettömyys yhtenä tavoitteena.** Näin ohjataan piha-alueiden jatkosuunnittelua ja ottamaan huomioon mm. Esteettömyys kouluissa ja päiväkodeissa -opas suunnittelijoille ja henkilökunnalle 2020 periaatteita.

Esityksessä todetaan, että tilasuunnittelulla edistetään jokaisen lapsen mahdollisuutta kasvaa ja oppia rauhallisessa ja turvallisessa ympäristössä. Tilat tarjoavat mahdollisuuksia sekä vetäytymiseen ja rauhoittumiseen että yhdessä oppimiseen. Vammaisneuvosto pitää tätä lähtökohtaa hyvänä ja painottaa, **että erilaisten lasten ja oppijoiden erilaiset lähtökohdat tulee ottaa huomioon.** Neurokirjolla olevien lasten ja nuorten tarpeet saattavat olla hyvin erilaiset kuin vaikkapa liikuntaesteisten.

Huomiota tulee kiinnittää tilojen terveysturvallisuuteen kuten sisäilmaan.

Terveysturvalliset tilat ovat ehdottoman tärkeä erityisesti vammaisille, oli sitten kyse väistö- tai sitten pysyvistä tilaratkaisuista.

Osallistumisen mahdollistaminen toimintarajoitteisille

Päätösesityksen mukaan alueen palvelutarpeen määrittelyyn ovat osallistuneet varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen aluepäälliköiden lisäksi alueen päiväkodinjohtajat ja rehtorit. Päiväkodin, koulun ja työväenopiston henkilökunta ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun ja suunnitteluun lukuvuoden 2024–2025 aikana tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman.

Henkilökuntaa osallistetaan myös jatkossa käyttäjäkokousten kautta suunnitelmien jatkokehittämiseen hanke-, yleis- ja toteutussuunnittelun aikana. Lisäksi henkilökuntaa ja oppijoita osallistetaan pihan ja irtokalustuksen suunnitteluun. Vammaisneuvosto esittää, että osallistaminen mahdollistetaan myös erilaisille toimintaesteisille oppijoille hankkeen jatkokehittämisessä ja toiminnan suunnittelussa.

Lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa tilojen suunnitteluun irtokalustuksen ja pihojen osalta. Lasten osallistaminen toteutetaan yhteistyössä lapselle tutun henkilökunnan kanssa. Tämä lähtökohta on hyvä. Vammaisneuvosto painottaa, että myös eri tavoin toimintarajoitteisten lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia tuetaan.

Monivammaisten lasten toiminta

Laakavuoren päiväkodissa aiemmin toiminut monivammaisten lasten toiminta on siirretty 1.8.2025 väistöön osoitteeseen Ison-Antintie 22. Esityksen mukaan Jänkäpolku 1 tontin järjestelyiden takia monivammaisten oppilaiden toiminnalle selvitetään alueelta paremmin toiminnan vaatimukseen soveltuvia pysyviä tiloja. Monivammaisten lasten ryhmät toimivat väistötiloissa, kunnes uudet tilat ovat selvillä ja valmiina.

Vammaisneuvosto huomauttaa, että lähtökohtaisesti vammaisille lapsille kuuluu yhdenvertainen oikeus samoihin oppimisen tiloihin eikä heitä pidä eristää. Uusien tilojen hankinnassa tulee osallistaa vammaiset lapset, heidän läheisensä, opettajansa ja muu henkilökunta.

Vammaisneuvosto on valmis antamaan näkemyksensä hankkeesta sen edetessä.

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Kristiina Karhos
varapuheenjohtaja